

ברמת קיום, כמו שמחושב בטבלאות ה-NRC אלא רק 2.3%. במידה שנתוני NRC כמו גם הערכות קורנל נכונות, הרי שהמנה הרטובה בניסוי סעד תרמה אנרגיה רבה מן המחושב, כך שלמרות הפחיתה באכילה לא היתה פחיתה בכמות האנרגיה הנאכלת על ידי הפרות. קליפות פרי ההדר הן פסולת תעשיתית אשר ערכה רב בהזנת הבקר. אין הדבר אומר שמחירה צריך להיות כמחיר המזון המרוכז. אך במחיר של חומר לואי ניתן להרבות בשימושן במנה עד רמה של כ-15 ק"ג לפרה ליום, שהם בין 2-3 ק"ג ח"י (לפי תכולת החומר היבש בקליפות). כך נוזיל את המנה, נייבא פחות תערובת יקרה מעבר לים, ולא נגרום למצב בו יצרנים זרזים יבקשו מהמדינה (ואולי גם יקבלו) – לפחות כך היה בעבר) עזרה לייבש את הקליפות ולמכור לנו אותן אח"כ במחיר יקר. יש להרבות בשימוש בקליפות אך במקביל יש ללחוץ על המפעלים בקשר למחיר, היות ורק בגין הרפת הקליפות משמשות כמזון ולא חוזרות למזבלה או לתהליך הייבוש היקר.

ביקורת טיב המספוא, דו"ח לשנת 1983/4

משה פורמן, מנהל המח' לביקורת טיב המספוא במשרד החקלאות

בימים אלה פורסם הדו"ח השנתי של המחלקה לביקורת טיב המספוא, כסיכום הפעילות של המחלקה במשך השנה. זה מכבר אנו זוכים לדיווחים חודשיים עדכניים על הנעשה בשטח זה. אולם, הבאת התוצאות של כלל הבדיקות בצורה מרוכזת מעמידה את הטיפול בנושא בפרספקטיבה הנכונה.

למען שלמות התמונה מביא הדו"ח את רשימת כל 70 המפעלים ו-36 מכוני התערובת אשר נמצאים בביקורת המחלקה, רשימה מכובדת של למעלה ממאה ספקים של מספוא וחומרי גלם. אך עיקר החומר המדווח מתיחס לתוצאות הביקורת – הן לפי המוצרים והן לפי היצרנים – וניתוחן הענייני והסטטיסטי. מלבד זה מציין הדו"ח קשת הפעילויות של הועדה המקצועית לביקורת המספוא, שבין תפקידיה אנו מוצאים: אישור מוצרי מספוא חדשים, ייזום תקנים ותקנות ועוד. בהתחשב בעניין הכללי שתוכנו של הדו"ח עשוי לעורר בקרב בוקריו, חשבנו לרצוי ולמועיל לפרסם חלקים נבחרים ממנו כאן בהמשך, לידיעת קוראיו ולתועלת העוסקים בענף הבקר למקצועותיהם.

העורך

הקדמה לדו"ח

ביקורת טיב מספוא משמעותה ביקורת המפעלים העוסקים בייצור מספוא ותוצרתם בכל רחבי הארץ, ובדיקות חמרי המספוא והתערובות השונות במעבדה. הבדיקות השגרתיות נעשות במפעלים עצמם והדוגמות לבדיקות ניטלות על ידי מפקחי המחלקה הן במקומות הייצור והן אצל הצרכנים.

הבעיות העיקריות שנתקלנו בהן השנה היו חריגות רבות בתכולות הרטיבות של כוספות הסויה וחריגות רבות בתכולת הגוסיפול החופשי בכוספת כותנה מקולפת. אנו מקיימים בדיקות טיב קמחים מיובאים שמקורם בבעלי חיים (קמחי דגים, בשר ונוצות) וכן של טיב תוצרת מכוני הפסדים בארץ. את הדוגמות לבדיקות טיב תוצרת מכוני הפסדים

- אנו מקבלים מאת רופאי המשחטות באמצעות המכון הוטרנרי. בשנה זאת שלחנו דוגמות רבות של תערובות למכון הוטרנרי לבדיקות בקטריולוגיות. בשנה הקרובה נפרסם תוצאות איבחונים חיוביים לסלמונלה כפי שיימצאו על ידי השירותים הוטרנריים. מפאת חוסר ציוד ואמצעים, לא ניתן עדיין להגיע למלוא הקף הבדיקות ההכרחיות לביקורת מלאה של טיב המספוא. הבדיקות הנוספות שלדעתנו יש צורך בביצוען וטרם נעשו, הן:
 - בדיקות אחוז הנתרן בתערובות לעופות.
 - בדיקות הרכב חומצות השומן בשמנים מיובאים.
 - בדיקות לחלבון נעכל בקמחי בעלי החיים השונים ובמזון לחיות מחמד (כלבים וחתולים).
 - בדיקות מחצבי קורט בתערובות ותרכיזים (היום מספר הבדיקות הנעשות לא מספיק).
- בדיקות כל הקוקסידיוסטאטים המוספים לתערובות העופות וההודיים (היום אנו בודקים רק מונסין וניקרבזין). בשנה זו ערכנו סקר לאיכות הדשנים המשווקים בארץ. תוצאות הסקר הועברו למזמינו (אירגוני המגדלים במרכז החקלאי) ולבתי החרושת שתוצרתם נבדקה. נוסף לבדיקות מספוא, אנו נוטלים גם דוגמות של חמרי הדברה ומבקרים את תחנות המכירה במושבים ובמושבות. עבודה זאת מבוצעת על ידי מפקחי המחלקה בתיאום עם המחלקה לחומרי הדברה באגף. אנו עוסקים גם בבדיקת תלונות על טיב החומרים של קוני תערובות או חומרי גלם. כמו כן אנו פועלים בשיתוף פעולה עם הרופאים הוטרנריים והמדריכים לגידול בעלי חיים (עופות, בקר וצאן) באותם המקרים בהם חושדים שבעלי חיים נפגעים בגלל טיב המזון. **בדיקות שירות:** חלק מהבדיקות המבוצעות במחלקה הינן בדיקות שירות תמורת תשלום.

סיכום הבדיקות

סה"כ מרכיבים שנבדקו	סה"כ דוגמות שנבדקו	
476	160	מוצרים מן החי
52	22	תחליפי חלב
230	205	מוצרי טחנות קמח
451	205	כוספות
155	65	מוצרי לואי
184	108	מינרלים
214	59	תרכיזי ויטמינים ומחצבי קורט
2304	634	תערובות לעופות ובע"ח אחרים
330	202	תערובות לבקר וצאן
71	23	תערובות לחיות מחמד וחיות מעבדה
14	14	גרעיני שעורה ותיירס
362	121	בדיקות שירות ודוגמות לא רשמיות
4843	1818	סה"כ דוגמות

הבדיקות בוצעו במעבדות הבאות:
 מעבדת המחלקה לביקורת טיב מספוא, יפו;
 המעבדה למזונות, מינהל המחקר החקלאי, רחובות;
 המעבדה לתכשירי הדברה, הגנת הצומח, יפו;
 מעבדת לשכת מכוני התערובת, ביתן אהרן.

תקן מוצרי מס 100א
(מומרי גמ)

[illegible]

[illegible]